

Наталія СЕМЕНЮК,
викладач предметної (циклової) комісії
музичного мистецтва та окремих методик
ВКНЗ «Володимир-Волинський
педагогічний коледж імені А. Ю. Кримського»

ПЕДАГОГІЧНА СПАДЩИНА ФЕОФАНА ЩЕГЕЛЬСЬКОГО

У статті описано значення музично-педагогічної спадщини волинського баяніста, викладача-методиста, заслуженого працівника культури України Феофана Григоровича Щегельського. Досліджено його життєвий та творчий шлях.

Ключові слова: баяніст, викладач-методист, баянно-акордеонне мистецтво, всеукраїнські та міжнародні музичні конкурси.

В статті описано значення музично-педагогічного насліддя волинського баяніста, преподавателя-методиста, заслуженного работника культуры Украины Феофана Григорьевича Щегельского. Исследовано его жизненный и творческий путь.

Ключевые слова: баянист, преподаватель-методист, баянно-акордеонное искусство, всеукраинские и международные конкурсы.

The article describes the significance of the musical-pedagogical heritage of Volyn bayanist, teacher-methodist, Honored Worker of Ukrainian Culture Theophanes Shcheghelsky. His life and creative way are explored.

Key words: bayanist, teacher-methodist, bayan-ac-cordion art, All-Ukrainian and international musical competitions.

Постановка проблеми. Баянне мистецтво стало на шлях професійного розвитку порівняно нещодавно, тоді як, наприклад, піаністи та скрипалі вже мали неабиякі виконавські та педагогічні традиції, значний концертний та навчальний репертуар, низку літературних здобутків із музики та методики музичного мистецтва.

Використовуючи чималий досвід, накопичений попередніми поколіннями інструменталістів, баяністам за короткий час вдалося досягти неабияких успіхів та перейти від любительського (домашнього) музикування до концертного виконавства, від самоосвіти гри на слух – до системи професійної освіти.

Масовість баянного мистецтва, значні досягнення виконавців-баяністів сприяли підвищеному попиту на висококваліфікованих педагогів та виконавців. Як наслідок – в усіх музичних училищах і в ряді консерваторій відкриваються класи баяна, розширюється коло композиторів, які пишуть музику для цього інструмента, а музичні видавництва розпочинають випуск значно більшої кількості музичної та методичної літератури для баяна.

За роки незалежності відчутно розширилася конкурсна система баянно-акордеонного мистецтва,

що свідчить про його інтенсивний розвиток. На території України проводяться: Міжнародний конкурс баяністів, акордеоністів та гармоністів «Кубок Кривбасу» (м. Кривий Ріг); Міжнародний конкурс-фестиваль професійного баянно-акордеонного виконавського мистецтва «Accoholiday» (м. Київ); Міжнародний конкурс баяністів та акордеоністів «Акорди Львова» (м. Львів); Міжнародний конкурс виконавців «Fortissimo» (м. Харків); Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів, студентів інститутів мистецтв та музично-педагогічних факультетів університетів «Інтер-Світязь» (м. Луцьк); Міжнародний конкурс молодих виконавців «Кримська весна» (м. Ялта); Міжнародний фестиваль «Грудневі вечори баянної музики» (м. Луганськ); Всеукраїнський фестиваль-конкурс виконавців на народних інструментах «Провесінь» (м. Кіровоград); Всеукраїнський огляд-конкурс учнів та студентів відділів народних інструментів музичних училищ, коледжів та дитячих шкіл естетичного виховання імені династії Воеводіних (м. Луганськ); Всеукраїнський конкурс виконавців на народних інструментах імені Анатолія Онуфрієнка (м. Дрогобич); Всеукраїнський конкурс юних баяністів та акордеоністів імені Миколи Різоля (м. Дніпропетровськ); Відкритий Всеукраїнський конкурс баяністів та акордеоністів «Вічний рух» (м. Дрогобич).

Вагомий внесок у розвиток баянно-акордеонно-го мистецтва зробив Феофан Григорович Щегельський, заслужений працівник культури України, викладач-методист, педагог, якому вдалося створити цілу плеяду баяністів нового часу.

Мета статті – дослідити життєвий та творчий шлях Феофана Щегельського в контексті розвитку баянно-акордеонного мистецтва Волині.

Виклад основного матеріалу. Музична Волинь знала Феофана Щегельського як серйозного, авторитетного баяніста, адже він понад п'ятдесят років пропрацював викладачем музичної школи № 1 м. Луцька (тепер – Луцька музична школа № 1 імені Фредерика Шопена), а також Волинського державного училища культури і мистецтв (нині – Волинський коледж культури і мистецтв імені Ігоря Стравінського).

«Учителем від Бога» називали Феофана Григоровича його учні, «вихователем дитячих душ» – батьки, «вірним другом, надзвичайно скромною і порядною людиною» – колеги по роботі.

Народився Феофан Григорович Щегельський 23 жовтня 1941 року в селі Гірка Полонка Луцького району Волинської області в родині, яка була безмежно закохана в музику. «Скільки пам'ятаю себе, – пригадує Ф. Щегельський, – завжди любив музику. Мої батьки обоє мали чудовий голос, відвідували сільський церковний хор, співали народних пісень. І досі із захопленням пригадую мамине чарівне сопрано. Очевидно, любов до музики й пісні закладена в мені генетично... Батьки ніколи не перечили моєму захопленню музикою, хоча в бідні післявоєнні роки нелегко було освоювати ази нотного мистецтва. Проте було непереборне бажання, а це вже – запорука успіху» [12, с. 13].

Першим музичним інструментом, який Феофан Григорович опанував самостужки, була мандоліна, яку мав сусід родини. Пізніше батько придбав для сина власну мандоліну, на якій хлопчик намагався відтворити почутті ним мелодії. Згодом Феофану вдалося осилити ще один інструмент – гармошку.

Навчаючись у школі, Ф. Щегельський був незмінним учасником усіх шкільних олімпіад з музики. Коли ж по закінченні семи класів Гіркополонківської школи він вступив до музичної школи у м. Луцьку (тієї самої, де згодом працюватиме), музику для себе він не відкривав, а лише вдосконалював те, що вмів. Саме тут він вперше у 1956 році торкнувся клавіш баяна.

Феофан Григорович розповідав, що потрапив він до музичної школи 15 жовтня, коли вступні іспити давно закінчилися, а групи були сформовані. Незважаючи на це, доля усміхнулася Феофанові, його прослухали відомий волинський композитор Василь Петрович Чинч, який був дуже здивований музичною підготовленістю юнака, та Олександр Йосипович Левкович, який згодом став його першим викладачем, наставником і вчителем. Із Олександром Йосиповичем, який як ніхто інший розумів свого вихованця, адже і сам відносно пізно розпочав навчання, майбутній музикант пройшов курс музичної школи за два з половиною роки, був одним із кращих студентів Луцького музичного училища, яке закінчив із відзнакою.

Феофан Григорович з особливою теплотою згадував усіх своїх викладачів, які навчали його спочатку в школі, а пізніше – в училищі та виші.

Він запевняв, що йому безмежно таланило, адже в період свого становлення зустрічав на життєвому шляху лише хороших і порядних людей – висококласних педагогів, справжніх знавців своєї справи. Завдяки їм у нього «склалося враження, що вчитель – найкраща із професій, те, заради чого варто жити й працювати...» [11, с. 15]. Так, в училищі Ф. Щегельського навчав прекрасний педагог, музикант Віктор Костянтинович Дяченко, колишній випускник Київської консерваторії, в минулому – студент заслуженого діяча мистецтв України, засновника першої кафедри народних інструментів, автора нової методики і методології у музичному мистецтві Марка Мусійовича Геліса, який, приїхавши до Луцька, вніс свіжий струмінь у музичне навчання баяністів. Завдяки педагогічним принципам В. Дяченка, перейнятих у М. Геліса, Феофан Щегельський став своєрідним «учнем» київської школи, яка заклала підґрунтя, на якому згодом було побудовано сучасну загальну історію українського баянного та акордеонного мистецтва. Стосунки у В. Дяченка та Ф. Щегельського були надзвичайно теплими та дружніми, адже його викладач був старшим від Феофана Григоровича лише на шість років і ставився до нього, наче до старшого брата, ніколи ні в чому не відмовляв, хоча працювати доводилося багато. «Для мене це – Людина і Музикант з великої літери», – не раз говорив про Віктора Костянтиновича Ф. Щегельський [11].

У 1971 році Ф. Г. Щегельський закінчив музично-педагогічний факультет Рівненського державного педагогічного інституту, де навчався в класі Віктора Івановича Голубничого, відомого баяніста, педагога (підготував більше 80-ти фахівців баянного мистецтва, зокрема лауреатів міжнародних та всеукраїнських конкурсів), професора, заслуженого діяча мистецтв Росії, одного з організаторів і першого голови правління Нижньгородського товариства української культури «Джерело», віце-президента Нижньгородського музичного товариства.

За роки навчання в інституті Ф. Щегельський насамперед удосконалював ті знання, вміння та навички, які здобув у школі та в училищі, відвідував безліч концертів провідних баяністів, цікавився різними методиками викладання гри на баяні, шукав власні шляхи вдосконалення педагогічної діяльності як викладач-баяніст. Саме педагогічні наставники надихнули Феофана Григоровича на вчительську працю: «Мені завжди імпонувала педагогічна робота. І задатки були. Ще коли я навчався в Гіркополонківській школі, у нас на квартирі жили дві вчительки, саме вони запевняли, що з мене колись буде педагог» [12].

Баян як інструмент Феофан Григорович обрав не випадково, адже у післявоєнні роки він був надзвичайно популярним. При цьому він з неабиякою повагою ставився до «цариці музики – скрипки, й, певна річ, – до органа. «Органні твори звучать неперевершено. Це – найбагатший музичний інструмент, недаремно він завжди був у храмах. Уперше я почув орган у Домському соборі в Ризі, він входив до шести кращих інструментів світу. До речі, мені відомо, що італійці на замовлення китайців роблять баяни, щоправда дуже дорогі, які в майстерному виконанні звучать, наче орган», – розповідав захоплено

Феофан Григорович [12]. Лише тоді він усвідомив схожість звучання цих інструментів і зрозумів – вибір невиважданий, адже саме такого музичного вираження прагне його душа: «Музика наближає людину до Бога, пов'язує із Всесвітом, звільняє шлях до релігії. Цим вона подібна до живопису – адже музикант є художником звука...» [11].

Значних результатів у своїй викладацькій роботі Ф. Г. Щегельський досягнув завдяки надзвичайній працездатності, високому рівневі інтелекту, феноменальному таланту музиканта і педагога, а ще – завдяки використанню традиційних і новітніх методик та досвіду, який прийшов до нього із роками повсякденної наполегливої праці.

Насамперед слід наголосити, що саме Феофан Григорович був одним із перших на Волині викладачів, який увів у систему баянного мистецтва готово-виборний баян. Педагог переконував, що найвагомішим досягненням цього інструмента є безмежна можливість виконання на ньому творів не лише гомофонно-гармонійних, а й із багатоголосною фактурою, насамперед – поліфонічного викладу. Він стверджував, що готово-виборному баяну певною мірою притаманні можливості органа та фортепіано, доводячи це на прикладі творів Й. С. Баха, які були створені за кілька століть до появи інструмента, проте стали невичерпним джерелом музичного мистецтва, зокрема й баянного. Саме грою на готово-виборному баяні Феофан Григорович довів, що значна частина як органних, так і клавірних творів Й. С. Баха легко перекладаються для цього інструмента і звучать без спотворення авторського тексту. Він вважав, що яскравість виразових можливостей, технічних прийомів, наявність значного звуковисотного діапазону дозволили виконувати на готово-виборному баяні як класичні, так і сучасні музичні твори для фортепіано, скрипки, різних ансамблів і навіть оркестрів. Зважаючи на це, використання готово-виборної системи дало можливість значно розширити репертуар баяністів.

Ф. Щегельський був незмінним учасником обласних семінарів-практикумів баяністів та акордеоністів, які проводилися у Волинському коледжі культури і мистецтв імені Ігоря Стравінського. На одному із них, у листопаді 2008 року, Феофан Григорович висвітлював проблеми, що стосувалися роботи над поліфонічними творами в класі баяна; доводив, що поліфонія повинна бути невід'ємною частиною концертного і педагогічного репертуару баяністів, адже виконання поліфонічних творів позитивно впливає на музично-слухове виховання баяністів-початківців, на розвиток їх музичного мислення й смаку, успішне опанування всіма жанрами баянної літератури.

Феофан Григорович радив розпочинати роботу над поліфонічними творами з невеличких п'єс з елементами поліфонії в початкових класах музичної школи. При цьому, на його думку, учень повинен мати сформовану виконавську поставу, володіти елементарними навичками звуковидобування та плавним веденням міху. Під час розучування поліфонічних творів особливу увагу він приділяв голосоведенню та штрихам, а своїм колегам-баяністам рекомендував уникати форсування звуків під час гри поліфонії, адже епоха виконання творів голосно

і швидко давно минула, наголошував, що вивчення поліфонічних творів не повинно перетворюватися на «боротьбу» із текстом. Учень має підходити до виконання твору усвідомлено, пропустивши його через душу. Саме на прикладі роботи зі своїми учнями та студентами, які виконували низку поліфоній – від простих українських народних пісень з елементами поліфонії до складних органних та клавірних прелюдій і фуг Й. С. Баха – Ф. Щегельський демонстрував, як можна вирішити проблему поетапних робіт над поліфонічними творами.

Колеги по роботі називали Феофана Григоровича викладачем-мелодистом, оскільки він використовував у своїй роботі зі студентами «стрибкові» рухи, прийоми кантіленної, бісерної гри та гри стакато, умів майстерно вокалізувати музичний матеріал від найменшого мотиву до цілого періоду. Його учні, виконуючи найскладніші твори, впевнено демонстрували багатогранне нюансування в музиці: непервершені згасання (імітація голосу людини та фортепіанної специфіки), посилення звучності (характерне для баяна), рівні та філюючі звукоутворення.

Феофан Щегельський був Педагогом від Бога. Він дав дорогу в життя багатьом своїм учнів, які згодом прославили не лише свого вчителя та себе, а й нашу країну.

Рис. 1

Володимир Рунчак (див. рис. 1) – всесвітньо відомий композитор, який вважає Феофана Григоровича не лише «творчим батьком», а й своєрідним «щасливим випадком» у своєму житті. Він із теплою згадує: «Щегельський – надзвичайно цілісна і дивовижно обдарована людина. Неймовірний професіонал. Він надзвичайно вимогливий не лише до своїх учнів і колег, а й до себе. Разом із тим (про це я дізнався значно пізніше), це – найдобріша, дуже відкрита і сердечна людина, яка, по суті, замінила мені батька, який так рано пішов із життя. Тому подяка йому від мене величезна!» [15, с. 7]. Нині В. Рунчак, колишній випускник Луцької музичної школи, музичного училища і Київської державної консерваторії, – відповідальний секретар Національної спілки композиторів України, відомий концертує баяніст. Та, незважаючи на своє визнання, він ніколи не забуває свого першого вчителя і мудрого наставника: «Пізно́го літнього вечора нічною вулицею Києва йшли два

щасливих чоловіка. Один із них – відомий тепер усьому музичному світові композитор Володимир Рунчак, а трохи старший – викладач Луцької музичної школи №1, заслужений працівник культури України Феофан Щегельський. Учень і вчитель» [17, с. 1].

Щегельський часто відвідував концерти свого учня: «Шостий хоровий фестиваль «Золотоверхий Київ» завершився концертом «Зі мною ще хтось...» за творами сучасного класика, відомого композитора Володимира Рунчака. Концерт став подією, про яку говорила вся Україна. Поруч із автором цього неперевершеного музичного дійства сиділи двоє найближчих йому людей – його мама, Людмила Петрівна, та викладач, Феофан Григорович Щегельський, який не лише увів його у світ музики, надихнув на творче переосмислення цього світу, а й назавжди залишився для свого учня мудрим наставником і вірним другом» [4, с. 5].

Петро Шиманський – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри музики, доцент, а із 2015 року – завідувач кафедри музичних інструментів інституту мистецтв Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Петро Йосипович головний ініціатор та організатор проведення в Луцьку Міжнародних конкурсів баяністів-акордеоністів «InterSvitiaz accomusik» (2007, 2010-2018), Обласного конкурсу хорової духовної музики «Волинський ренесанс» (2010), благодійного концерту «Граї, мій баян» (2010). Займаючись музично-педагогічною діяльністю, виховав 25 лауреатів всеукраїнських та міжнародних конкурсів. Створений ним інструментальний ансамбль «Експромт» є лауреатом Міжнародних конкурсів баяністів-акордеоністів «Вічний рух» (м. Дрогобич, 2010-2011) та «Премія міста Ланчіано» (м. Ланчіано (Італія), 2013). Колектив ансамблю бере активну участь у концертному житті м. Луцька, Волинської та Рівненської областей, про що свідчать сольні концерти «Подорож у країну джазу» (2011) та «Аромат танго» (2014).

Рис. 2

Андрій Дубій (див. рис. 2) – перший із Волині дипломант Міжнародного конкурсу баяністів і акордеоністів «Трофей світу» (м. Куенка (Іспанія), 1990), лауреат багатьох міських та обласних конкурсів, Першого всеукраїнського конкурсу баяністів імені Володимира Подгорного (Харків, 1991), першого в Україні Міжнародного конкурсу баяністів і акордеоністів «Кубок Кривбасу» (Кривий Ріг, 1995) як соліст-баян, почесний дипломант Міжнародного музичного фестивалю-конкурсу «Балтика-гармоніка», (Санкт-Петербург (Росія), 2001) у складі ансамблю баян-орган. Крім баянного мистецтва Андрій пише поезію та філософські роздуми, захоплюється живописом, нумізматикою, боністикою та філателією.

Завдяки Феофану Григоровичу він зростає і професійно: будучи ерудованим музикантом-баяністом, із 2011 року він ще й доцент Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Студенти класу А. Дубія неодноразово виборювали численні лауреатські звання і гран-прі на всеукраїнських (Дрогобич, Київ, Луцьк, Львів, Одеса, Севастополь) та міжнародних (Англія, Італія, Польща, Сербія, Словачка республіка, США, Туреччина, Франція) фестивалях і конкурсах.

Віктор Зеленюк – старший викладач Харківського державного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

На зміну визнаним майстрам підросли і юні: володарі багатьох дипломів обласних, національних і міжнародних конкурсів Тетяна Дубій, Олена Романюк, Павло Степаненко, Андрій Максимчук та Максим Михайленко, Олександр Ліготський, Іван Арестович, Арсен Андрощук, Григорій Пилипюк та ін. Саме вони були лауреатами: конкурсів «Золотий лелека» (Миколаїв), «Срібний дзвін» (Ужгород), «Синій птах» (Сімферополь); Всеукраїнського конкурсу-огляду за програмою «Нові імена України»; Міжнародного конкурсу баяністів та акордеоністів «Кубок Кривбасу» у Кривому Розі; Міжнародного фестивалю баяністів і акордеоністів у Хелмі (Польща); Міжнародного фестивалю-конкурсу баяністів і акордеоністів у Санкт-Петербурзі (Росія); Міжнародного конкурсу «Сходінка до Парнасу» в Каунасі (Литва); Міжнародного конкурсу баяністів та акордеоністів у Перемишлі (Польща); Міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах імені Йосипа Жиновіча в Республіці Білорусь; Міжнародного конкурсу-фестивалю «Балтика-гармоніка» в Санкт-Петербурзі (Росія); Всеукраїнського конкурсу баяністів «Провесінь» у Кіровограді; Міжнародного музичного фестивалю-конкурсу «Петропавловські асамблеї» у Санкт-Петербурзі (Росія) та багатьох інших.

Багато педагогів Волині широко дивувалися, як і де Феофанові Щегельському вдається знаходити таких талановитих учнів. Але Маєстро лише усміхався: «Я їх не шукаю, я їх навчаю, але навчаю так, що з року в рік вони підкоряють все нові й нові вершини найпрестижніших музичних конкурсів, зворушуючи серця «найневзрушніших» членів журі». А коли в нього запитували, скільки ж у нього учнів, то чули у відповідь: «Точно сказати важко, скільки в мене їх було. Хоча колись була думка, записувати всіх, у кожного брати напам'ять фотокартку, але якось не склалося... Однак можу запевнити, що їх – кількасот, зокрема понад 30 із них присвятили себе музиці. Можливо, це мало, однак варто наголосити, що це лише ті, які помічені Богом, обрані» [12].

Учні Ф. Щегельського – це його гордість. «Коли мене запитують, як мені вдалося виховати стільки талановитих дітей, я відповідаю, що необхідно «заразити» учня «бацилою любові», серед безлічі людей варто віднайти саме тих, для кого музика стане покликанням, станом душі... Не маю особливих секретів навчання чи виховання музикантів. Просто знаю, що дитину неможливо обдурити, бо вона відчуває душею... Що пішло від серця, до серця і дійде. Решта – справа техніки», – розмірковував Феофан Григорович [11].

У 1992 році за значний внесок Ф. Г. Щегельського у розвиток національного баянного мистецтва йому було присвоєно звання заслуженого працівника культури України. До речі, десятиліття тому Феофан Григорович був єдиним на Волині педагогом музичної школи, який мав таке звання.

Педагог радів і дорожив своїми учнями. Певно тому й не «куплявся» на різні обіцянки і запрошення перейти на роботу в інші музичні заклади, навіть закордонні, зізнавався, що ніколи навіть не задумувався над цими пропозиціями, ніколи не збирався змінювати ні місця проживання, ані роботи, бо немає для нього кращого краю на землі, ніж Волинь. «Може, дещо нескромно прозвучить, але скажу, – зазначав Ф. Щегельський, – що мене гріє почуття гордості за моїх учнів, які стали зраними, шанованими не лише у музичному житті України, а й у світі» [19, с. 6].

Феофан Григорович довгі роки очолював Волинську філію Асоціації баяністів та акордеоністів України. Десятки концертів, конкурсів, семінарів у Луцьку, участь у роботі журі всеукраїнських конкурсів, безліч добрих справ для своїх колег по роботі, для слави та успіху Луцької музичної школи № 1 імені Ф. Шопена – все це було його щоденним життям. «Робота – найголовніше, більше ніж покликання, це – сенс мого існування, адже завдяки їй мені вдалося поєднати дві головні пристрасті мого життя – любов до музики та хист до викладання» [11].

Однак життя ні для кого не вічне... 12 липня 2016 року серце відомого волинського баяніста, викладача-методиста, заслуженого працівника культури України Феофана Щегельського перестало битися. Маєстро не дожив до свого 75-річчя лише три місяці. 24 жовтня 2016 року, в день його ювілею, в Луцькій музичній школі №1 імені Ф. Шопена було відкрито клас-музей музиканта, педагога, справжнього професіонала своєї справи Феофана Щегельського. Крім того, на базі Волинського коледжу культури і мистецтв імені Ігоря Стравінського із 2018 року проводиться обласний конкурс баяністів та акордеоністів імені Феофана Щегельського з метою виявлення найбільш здібних виконавців на баяні та акордеоні серед учнів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів.

Висновки. Проаналізувавши життєвий та творчий шлях Ф. Г. Щегельського, можемо стверджувати, що він створив цілу плеяду баяністів нового часу, які поповнили молоду мистецьку генерацію України, виховав покоління талановитих учнів, які досягли значних вершин виконавської майстерності, ставши віртуозами-музикантами, композиторами, лауреатами багатьох всеукраїнських і міжнародних конкурсів.

Педагогічну спадщину Маєстро можна назвати своєрідною «школою Щегельського», адже його учні вже мають своїх талановитих послідовників, лауреатів багатьох конкурсів баянного мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Александрук-Гудзенко О. Золотий хлопчик і Золотий лелека / О. Александрук-Гудзенко // Вісник. – 2000. – 6 липня. – С. 3.
2. Белова З. Віддаю серце дітям (із досвіду заслуженого працівника культури України Ф. Щегельського) / З. Белова. – Луцьк : Навч.-метод. центр культури Волині. – 2003. – 10 с.
3. Галас Л. Рефері-маєстро / Л. Галас // Art-поступ. – 2004. – 4 лютого. – С. 11.
4. Гуменюк Н. Володимир Рунчак, який розвіює міфи / Н. Гуменюк // Віче. – 2002. – 27 червня. – С. 5.
5. Гуменюк Н. Дві квітневі перемоги Тані Дубій / Н. Гуменюк // Віче. – 1998. – 30 квітня. – С. 5.
6. Гуменюк Н. Маєстро Щегельський: життя без фальшивих нот / Н. Гуменюк // Віче. – 2001. – 8 листопада. – С. 6.
7. Гуменюк Н. Тріумф Андрія / Н. Гуменюк // Віче. – 2007. – 13 грудня. – С. 6.
8. Денисюк В. Т. Одержимі творчістю. Про мистецькі та культурно-освітні училища Волині / В. Т. Денисюк. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – 228 с.
9. Зосім О. Композитор, диригент / О. Зосім // Музика. – 1997. – № 6. – Січень-лютий. – С. 2-4.
10. Калиновська Н. Лауреат десяти конкурсів / Н. Калиновська // Волинь. – 2003. – 27 травня. – С. 2.
11. Плехова Н. Словесний портрет художника звука / Н. Плехова // Волинські й губернські відомості. – 2002. – 24 жовтня. – С. 15.
12. Ричук І. Я Заражаю своїх учнів бацилами любові / І. Ричук // Аверс-прес. – 2001. – 6 грудня. – С. 13.
13. Рунчак В. Многі літа вам – вчителю! / В. Рунчак // Волинь. – 2006. – 24 жовтня. – С. 5.
14. Рунчак В. Міжнародний фестиваль баяно-акордеонного виконавства у Пшемишлі / В. Рунчак // Віче. – 2006. – 17 грудня. – С. 7.
15. Семешко А. А. Портрети сучасних українських композиторів-баяністів (в формі діалогів). Володимир Рунчак / А. А. Семешко. – К. : Асо-орус, 2004. – 83 с.
16. Сташевський А. Я. Володимир Рунчак – «Музика про життя...» Аналітичні есе баянної творчості : монографічне дослідження / А. Я. Сташевський. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. – 199 с.
17. Філатенко А. Зустріч у Києві / А. Філатенко // Волинь. – 20 червня 2002. – С. 1.
18. Філатенко А. Перемоги учнів – це і перемоги вчителя / А. Філатенко // Волинь-нова. – 2007. – 5 липня. – С. 4.
19. Філатенко А. Соло на баяні для ювіляра / А. Філатенко // Волинь. – 2001. – 23 жовтня. – С. 6.
20. Філатенко А. Талант нашого земляка цінує світ / А. Філатенко // Волинь. – 1998. – 26 лютого. – С. 3.
21. Шиманський П. Авторський концерт композитора / П. Шиманський // Радянська Волинь. – 1991. – 19 березня. – С. 5.

Дата надходження до редакції: 30.08.2018 р.